

Mennesker med overvægt

Debatindlæg publiceret i Information 13. Juni 2004

Af Stine L. Hansen, Mille Duvander, Tine Dybdahl & Stine Buje Christensen

I publikationer fra blandt andet Sundhedsministeriet og Ernæringsrådet står der, at vi er myndige i vores eget liv. Vi har således selv mulighed for at træffe et valg om, hvad vi vil spise og hvordan vi vil se ud. Når det handler om mennesker med overvægt er valget dog indskrænket til enten at bekæmpe overvægten eller forfalde med den. Mennesker med overvægt har ikke mulighed for at have det godt med deres vægt.

I forbindelse med et projektforsøg på Roskilde Universitet har vi sat fokus på sprogbruget om mennesker med overvægt. Vi har blandt andet foretaget interviews med mennesker med overvægt på Ubberup Højskole, og taget udgangspunkt i publikationer fra forskellige aktører på området.

Sundhed bliver fra mange forskellige sider brugt som et legitimt virkemiddel til at påpege, at mennesker med overvægt er ude på et sidespor. Selvom der sjældent gives en reel definition af begrebet sundhed, bruges det ofte indforstået med en ophøjet status som et universelt gode, der ikke stilles spørgsmålstegn ved. Dette kommer til at betyde, at alt der bærer etiketten sundt, er godt. Vi vil ikke ind på en diskussion om, hvad der er sundt og usundt. Vi

vil blot understrege, at sprogbruget har konsekvenser for, hvordan mennesker med overvægt kan forstå sig selv.

Alle har en mening om, hvad der er rigtigt og forkert, og mennesker med overvægt bliver mødt med en holdning om, at de er nødt til at gøre noget ved deres vægt. Det er blevet en gængs opfattelse af overvægt skal bekæmpes, og derfor har vi svært ved at forstå mennesker med overvægt, der har det godt med deres vægt. Når vi interviewer Peter, der vejer 130 kg, vil vi have, at han først og fremmest skal opfatte sig selv som et menneske med overvægt, og vi kan ikke forstå ham, når han påpeger, at han ikke har et problem med sin kropsstørrelse. Han opfatter sig som studerende ligesom os, og det vil vi ikke give ham lov til, fordi sundhedsidealene ligger dybt forankret i os. Vi spørger ham om han ikke er nervøs for følgesygdomme, men Peter har svært ved at forholde sig til noget, der ligger 30-40 år ude i fremtiden. Han er myndig i sit eget liv og han lader sig ikke påvirke af de mennesker, der umyndiggør ham med trusler om fremtidige skrækscenarier.

Mennesker med overvægt kan ikke undgå at blive konfronteret med, at de har et problem og derfor kæmper mange mennesker for at tabe sig. Dette gør sig blandt andet gældende for Nanna, der fortæller om flere episoder, hvor mennesker, hun

ikke kender, har omtalt hendes vægt og forsøgt at frelse hende med oplysning om, hvordan hun kan tabe sig. Også hendes læge har ved flere lejligheder formanet hende om, at hun nu er gået fra at være overvægtig til at være fed, selvom hun har henvendt sig i hans praksis af andre årsager. Lægens udtalelser er konsekvensløse for ham selv, idet han ikke giver hende konkrete tilbud om hjælp, men de har fatale konsekvenser for Nanna, der står tilbage med en følelse af mindreværd og magtesløshed. Hun er frustreret over, at han ikke lytter til hende og giver hende den hjælp, hun har brug for.

Det samme gør sig gældende for Sandra, der ansøger sin kommune om økonomisk støtte til opholdet på Ubberup Højskole. På kommunen griner de hånligt af hende og konstaterer, at hun slet ikke er stor nok til det. De anbefaler hende at søge hjælp hos sin læge, og da hun gør det, konstaterer lægen tørt: *Jamen bette Sandra, du har jo hverken syv albuer eller fem hager. Nej*, siger Sandra, og kan kun håbe på, at nogen vil hjælpe hende inden det går så galt.

Selvom Nanna og Sandra forsøger at bekæmpe deres overvægt, sådan som det foreskrives, får de ikke den hjælp, de har behov for. Det betyder, at de selv må tage lån for at betale for opholdet på Ubberup Højskole.

Nej, du er jo ikke et dårligere menneske, fordi du er overvægtig.

Når vi gør en indsats for at ændre opfattelsen af mennesker med overvægt, er det fordi, vi anser det for problematisk, at en gruppe mennesker sættes i en mindre attraktiv position, fordi de har en anden kropsstørrelse end den, der foreskrives. Vi mener, at der i fremtiden bør fokuseres på det enkelte menneske. Hvis mennesker med overvægt ikke anser deres kropsstørrelse for problematisk, er der ikke noget belæg for at påpege, hvad de skal spise og hvordan de skal se ud. Hvis mennesker med overvægt derimod betragter deres vægt som et problem og søger om hjælp til et vægttab, mener vi, at det er vigtigt at tage udgangspunkt i dette og møde dem, hvor de står. Det er vigtigt, at mennesker med overvægt, der ønsker hjælp, bliver tilbudt hjælp uanset deres kropsstørrelse. Hvis fokus bliver rettet mod de mennesker, der ønsker hjælp i stedet for at tilbyde hjælp til dem, der har en bestemt kropsstørrelse, ser vi muligheden for at højne kvaliteten af de tilbud, der findes.

Frem for alt er det vigtigt at huske på, at mennesker er mennesker, uanset hvordan de ser ud.

Som Michael og Peter konstaterer;

Hvis man skal være helt korrekt, så spiller vægten ikke nogen rolle, så længe folk har det godt med sig selv.